

Piekrastes attīstības stratēģija

**Telpiskās plānošanas departamenta
direktore**

I.Urtāne

Piekraste reģionu plānojumos

Rīgas reģiona plānojums

- **Piekrastes tūrisma, vides aizsardzības un rekreācijas josla** *no Skultes līdz Ainažiem un no Ragaciema līdz Mērsragam*
- **Piekrastes urbānā, rekreācijas un vides aizsardzības josla:** no Ragaciema līdz Skultei, tai skaitā Rīgas, Jūrmalas un Saulkrastu pilsētu piejūras teritorijas

Rīgas reģiona vadlīnijas

- ņemot vērā paredzamās klimata izmaiņas, jūras līmeņa celšanos, jūras erozijas procesu attīstību un piekrastēs joslas ekoloģiskās funkcijas, ja nepieciešama pilsētu un ciemu teritoriju paplašināšana, tā jāplāno virzienā uz sauszemi. Pilsētu un ciemu teritoriju paplašināšanās/izstiepšanās gar piekrasti nav pieļaujama
- teritorijas plānojumos jāparāda jūras krasta erozijas, applūšanas un iespējamās vēja erozijas riska joslas
- ierobežojama izklīdētas attīstības veidošanās gar piekrasti. Jaunas būvniecības, infrastruktūras objektu u.c. un atpūtas centru plānošana piekrastes joslā ārpus esošajām apdzīvotām pieļaujama tikai tad, ja tā cieši saistīta ar esošo apbūvi un infrastruktūru vai tās funkcijas nosaka nepieciešamību atrasties piekrastē

Piekraste reģionu plānojumos

Kurzemes reģiona plānojums

piekraste ir nacionālas nozīmes daudzfunkcionāla teritorija, kas izdalāma kā īpašs attīstības apakšreģions. Par tās robežām jāvienojas, ņemot vērā gan dabas aizsardzības, gan attīstības apsvērumus. Piekrastei jāizstrādā integrētais attīstības plāns/plānojums

mērķi :

- Līdzsvarot attīstību ar dabas un ainavu aizsardzību (tiek aizsargātas tās vērtības, kam ir pārlokāla un pārnacionāla nozīme)
- Savietot *normatīvās prasības* (likums) un konkrēto dabas, kultūrvēstures, vēsturiski izveidojušās telpiskās struktūras apstākļu nosacījumiem, dažādību, atšķirībām dažādos Piekrastes posmos

Kurzemes reģiona plānojums

- Piekrastes pilsētu un ciemu teritoriju plānojumos īpaši jāizvērtē dabas pamatresursi – pludmale, kāpu josla, meži – un to ilgtspējīgas pastāvēšanas un publiskas pieejamības nodrošināšana. Šie resursi uzskatāmi par nacionālu vērtību, kuru attīstīšanā / saglabāšanā nākošajām paaudzēm ieinteresēta visa sabiedrība
- Nav pieļaujama publiskās teritorijas – pludmales joslas – izmantošanas ierobežošana, nepamatota publiski pieejamu meža platību pārvēršana privātās blīvas apbūves platībās. Visos dokumentos, kas attiecas uz Piekrasti, par prioritāru mērķi un uzdevumu uzskatāma publisko telpu saglabāšana pilsētās, ciemos, lauku areālos, to pieejamības nodrošināšana un attīstība

kopīgais abu reģionu plānojumos

- piekraste ir īpaša, nacionālas nozīmes teritorija
- rekreācija un tūrisms noteiktos piekrastes posmos un teritorijās, kur ir attīstīta infrastruktūra
- kompaktas apdzīvotas vietas, kas veidojas vēsturiskos piekrastes ciemos
- publiskā telpa – infrastruktūras izveide publiskai pieejamībai; publiskās telpas saglabāšana
- vietējo pašvaldību teritorijas plānojumos ir jāparāda jūras krasta noskalošanās, applūšanas un iespējamās vēja erozijas riska vietas un joslas

reģiona plānojumu ieviešana

Rīgas un Kurzemes reģions – vienādi principi:

- vietējām un rajonu pašvaldībām jāveic grozījumi savos teritoriju plānojumos un attīstības programmās, atbilstoši plānošanas reģionu *Telpiskā plānojuma Perspektīvas* nosacījumiem un Teritorijas plānojuma vadlīnijām. Tas darāms, ievērojot Teritorijas plānošanas likumā un Reģionālās attīstības likumā noteikto teritorijas plānojumu un attīstības programmu izstrādes kārtību
- lai nodrošinātu regulāru Telpiskā plānojuma īstenošanas uzraudzību, reģiona attīstības aģentūra katru gadu sagatavo Pārskatu par reģiona *Telpiskā plānojuma* īstenošanu
- Pārskatā ietilpst:
 - ✓ atzinumi par reģiona Telpiskā plānojuma ietekmi un Vadlīniju ievērošanu reģiona pašvaldību teritoriju plānojumos
 - ✓ atzinumi par reģiona telpiskā plānojuma un nacionālā līmeņa un kaimiņu reģionu plānošanas dokumentu atbilstību/saskaņu
 - ✓ ieteikumi par nepieciešamajām izmaiņām reģiona Telpiskajā plānojumā un/vai attiecīgu jautājumu iekļaušanu attīstības programmā

pārskats

- atzinumi par reģiona Telpiskā plānojuma ietekmi un Vadlīniju ievērošanu reģiona pašvaldību teritoriju plānojumos
- atzinumi par reģiona telpiskā plānojuma un nacionālā līmeņa un kaimiņu reģionu plānošanas dokumentu atbilstību/saskaņu
- ieteikumi par nepieciešamajām izmaiņām reģiona Telpiskajā plānojumā un/vai attiecīgu jautājumu iekļaušanu attīstības programmā

esošā situācija teritorijas plānošanā

- vietējo pašvaldību plānojumi ir izstrādāti pirms reģiona plānojumiem
- reģiona plānojumu ieviešanas mehānisms nav sācis “darboties”
- vietējās pašvaldības plānošanas procesā darbojās “katra par sevi” t.i. politiski fragmentēti
- dabas aizsardzības intereses, ko pārstāv valsts un NVO, konfliktē ar pašvaldību attīstības interesēm – nepieciešams vidutājs (45% piekrastes aizņem valsts nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas)

vietējo pašvaldību teritorijas plānojumi

- no 24 piekrastes pašvaldībām spēkā esošs TP ir 23, Lapmežciemam – izstrādes stadijā
- no 71 ciema robežu priekšlikuma laika periodā no 2005. līdz 2008. gadam ir saskaņotas 63 piekrastes ciemu robežas, nav saskaņotas – 8

problēmas plānojumu izstrādē

- ciemu robežu saskaņošana; “vēsturisko ciemu” robežu noteikšana
- Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslu noteikšana
- procedūras sarežģītība – ciemu robežu saskaņošanā (Vides ministrija, RAPLM), stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (IVN birojs)

priekšnoteikumi plānojumu ieviešanai

- pašvaldību politiķi respektē pašu apstiprinātos plānus
- stingra būvniecības procesa kontrole pašvaldībā – investors respektē pašvaldību, nevis otrādi
- jebkurš lēmums par būvniecību pamatojas uz spēkā esošu vietējo plānojumu
- RAPLM un plānošanas reģioni ieņem sadarbojas plānojumu ieviešanā

nepieciešamās rīcības

- 2009. gada sākumā visām piekrastes pašvaldībām ir spēkā esošs teritorijas plānojums
- katrai pašvaldībai jāveic situācijas analīze attiecībā uz spēkā esošo reģiona plānojumu (aktīvi iesaistās arī plānošanas reģions)
- piekraste jānosaka par nacionālo interešu teritoriju, jāizstrādā specifisks piekrastes plānojums (analogi *ICZM* Eiropas valstīs)
- jāizstrādā vadlīnijas apdzīvoto vietu veidošanai un paplašināšanai

piekrastes stratēģija

reģiona plānojuma tematiska sastāvdaļa
uzdevumi:

- situācijas analīze
- apdzīvojuma attīstības analīze
- aizsargjoslu kartēšana un uzraudzība
- risku novērtēšana – erozija
- publiski pieejamās infrastruktūras plānošana
- attīstības procesu koordinācija – vēja enerģijas ražošana, ostu, tajā skaitā tūrisma ostu attīstība, jūras plānošana
- attīstības un dabas aizsardzības procesu uzraudzība

iniciatīvas

- priekšlikumi piekrastes attīstības prioritātēm un turpmākās attīstības teritorijām, tos attēlojot arī kartogrāfiskajā materiālā
- pārskats par Aizsargjoslu likuma normu ietekmi uz piekrastes kopējo attīstību, iespējamie risinājumi piekrastes ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai
- priekšlikumi nepieciešamajiem grozījumiem normatīvo aktu regulējumā un ar piekrastes attīstību saistītajos valsts politikas plānošanas dokumentos
- prioritātes valsts atbalstam

aizsargjoslu likuma izvērtējums

- aizsargjoslu likums ir pārāk komplicēts
- dabas resursu un tehniskās aizsargjoslas jānodala atsevišķi
- krasta kāpu aizsargjosla jānosaka valstij (profesionāļiem)?
- tehniskās aizsargjoslas ir jāpārvērš par būvnormatīviem
- aprobežojumu kompensēšana

krasta kāpu aizsargjosla

- Igaunijā variē no 100 – 300 m, apdzīvotās vietās- atbilstoši apbūves līnijai
- aizsargjoslu nosaka plānojot un saskaņojot ar vides institūcijām (līdzīgi kā pie mums ciemu robežas)
- ģi pašniekiem, kuri atguvuši ģi pašumu bez tiesībām apbūvēt, ir tiesības no valsts saņemt kompensācijas zemi, vietā, kur būvēties ir atļauts ārpus aizsargjoslas

krasta kāpu aizsargjosla

- Somijā uz 1 km piekrastes joslas ir atļautas 4-5 dzīvojamās mājas, ja ir detālplānojums, var pamatot vairāk
- lai ierobežotu piekrastes apbūvi, valdība zemes atpērk
- dārgi

mērķi

- nodrošināt sabiedrības piekļuvi un atpūtas iespējas
- aizsargāt apdzīvotas vietas no kāpu pārpūšanas, erozijas (Baltijas jūras piekraste)
- aizsargāt dabas vērtības un biotopus
- ostas un esošās apdzīvotās vietas, kā arī apbūve/teritorijas rekreācijas vajadzībām no šīs zonas uz zināmiem noteikumiem tiek izslēgtas

TELPISKĀ PLĀNOŠANA	Nacionālais līmenis	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija			Teritorijas attīstības plānošanas dokuments
		Nacionālas nozīmes telpas Nacionālas nozīmes objekti un teritorijas			
	Reģionālais līmenis	Reģiona telpiskās attīstības stratēģija			Teritorijas attīstības plānošanas dokuments
		Tematiskie plānojumi (piekrastes telpiskās attīstības stratēģija)			
TERITORIJAS PLĀNOŠANA	Vietējais līmenis	Pašvaldības telpiskās attīstības stratēģija			Teritorijas attīstības plānošanas dokuments
		Teritorijas plānojumi			Saistošie noteikumi
		pilsētas plānojums	ciema plānojums	lauku teritorijas vai tās daļas plānojums	
	Detālpilnošanas līmenis	Koncepcija un risinājumi			Saistošie noteikumi vai administratīvais akts

24.11.2008

RAPLM

21

inguna.urtane@raplm.gov.lv